

Estetická výchova jako prostor pro užité umění:

STAVBA

Stavba jako prostor pro bydlení

„Nejdůležitějším místem na zemi je pro nás domov. Je to místo, kam se uchylujeme odpočívat, kde se cítíme v bezpečí. Je to maličké místo na zemi, kde máme kolem sebe věci, které nás uklidňují, činí nás šťastnými a dovolují nám se uvolnit a přemýšlet...“

Vypracovaly: Martina Jirešová

Kateřina Hrubá

Zadání:

180 minut - ve dvou lekcích po 90 minutách

I. ročník, 24 žáků

2. pololetí

1. Pojetí vyučovacího předmětu ESTETICKÁ VÝCHOVA

Estetickou výchovu chápeme jako prostředek, který významně přispívá k rozvoji osobnosti člověka. Umění je specifickou výpovědí o skutečnosti, a tu také lze prostřednictvím umění poznávat a osvojovat si ji. Proto chceme v našich hodinách vést studenty k samostatné kritické percepční a tvořivé činnosti. Přejí bychom si, aby naše estetická výchova vedla studenty k toleranci estetického cítění, vkusu a zájmu druhých lidí i k cílevědomé ochraně životního prostředí. Aby studenti podporovali kulturní hodnoty a měli přehled o kulturním dění. Aby se naučili vědomě uplatňovat estetická měřítka ve svém životním stylu, tříbili své komunikační schopnosti či si byli vědomi vlivu masových prostředků na utváření kultury. Cíle naší výchovy vycházejí z obsahu klíčových kompetencí RVP pro gymnázia. Při volbě témat logicky vycházíme z mezipředmětových vazeb a obsahu průřezových témat (např. českého jazyka a literatury, občanské výchovy, dějepisu či environmentální výchovy), které kloubíme s hudební, výtvarnou či dramatickou výchovou. Velký důraz klademe na prostor pro individuální realizaci a osvojování praktických dovedností.

Propojujeme esencialistické pojetí kurikula s polytechnickým, potažmo personálním.

2. KONTEXT

1. výchovně-vzdělávací

Vyučujeme Estetickou výchovu prvním rokem na všeobecném Gymnáziu, seznamujeme se jak se studenty čtyřletého cyklu, tak osmiletého. Výuka estetické výchovy je dotována 2 hodinami týdně. Náš výukový blok probíhá v 1.ročníku čtyřletého cyklu ve druhém pololetí. Třída čítá 24 studentů.

První dva ročníky je Estetická výchova vyučována jako předmět, který má studenty uvést do aktuální problematiky Umění a kultury, není tedy rozdělen na hudební a výtvarnou výchovu. Ba naopak, do tématického i metodologického obsahu jsou začleněny aktivity: dramatické, slohotvorné, recepční, metody kritického myšlení RWCT, či kooperativní výuka. Vše vede k všeobecnému osobnímu rozvoji žáka a k formování kompetencí.

Pro intenzivní individuální rozvoj studentů jsou navíc v odpoledních a večerních hodinách v prostorách školy realizovány tzv. uměleckým kroužky, v nichž se dobrovolně integrují studenti z různých ročníků případně i škol. Dlouhodobě je/bude zaveden Dramatický kroužek, Keramické dílny, Tvorba školních novin, Sborový zpěv či Fotografický kroužek.

Na škole funguje tradice pořádání rozličných kulturních exkurzů do galerií, muzeí, divadel a pod.

Od třetího ročníku pokračuje estetická výchova v rámci dvouletých povinně-volitelných předmětů s mezioborovým přesahem: Literární seminář, Dějiny divadla, Dramaturgický seminář při Klubu mladého diváka, Dějiny umění, Výtvarný seminář, Umělecký přednes, Redakční práce atp., nabízí se vždy podle zjištěných preferencí studentů. Výuka probíhá každý týden dvě hodiny. Studenti mají za povinnost si zvolit seminář s uměleckým zaměřením. V seminářích se slučují dvě paralelní třídy našeho malého gymnázia. Celkem 48 studentů se dělí do seminárních skupin v počtu šest až patnáct členů.

Mezi témata prvního ročníku estetické výchovy patří například: *Umělecké dílo nebo kýč?*; *Estetika životního prostředí*; *Člověk jako herec a režisér aneb O vztazích*; *Reklama a multimedialita*. Tématem předešlého vyučovacího bloku byl *Životní styl a móda*. Na závěr této hodiny dostali studenti úkol přinést si na následující hodinu (náš blok na téma stavba) fotografii své vlastní osoby v prostředí domova: „Můj dům – můj hrad“.

Po tématickém bloku *Stavba jako prostor k bydlení* následuje *Užitá tvorba*, kdy budou studenti analyzovat fenomén „Brusel“ a „retro“ a na autentických dobových materiálech tříbit své kritické myšlení a umění spolupráce.

2. materiální

Naše Gymnázium je specifické svou formální otevřeností, ale hmotnou nezabezpečeností. Předmět estetické výchovy je v prvních dvou ročnících vyučován především v domovské učebně charakteristické větším rozměrem, než mají běžné učebny. Část třídy zabírají lavice, ty se však často odsunují, a studenti jsou zvyklí pracovat podle charakteru hodiny a aktivity buď společně na koberci, nebo každý podle svých individuálních potřeb v lavici či na zemi. Naše třída je vybavena magnetickou tabulí, dataprojektorem, plátnem, CD přehrávačem a jedním počítačem pro vyučujícího. V případě, že je nutné, aby studenti pracovali na PC (např. práce v grafických programech...) je výuka přesunuta do počítačové učebny. Většina „spotřebního“ materiálu pro EV je získávána postupně prostřednictvím grantů a darů, nebo si studenti přinesou za domácí úkol.

3. CÍLE LEKCE

Pro lekci „Stavba – estetická výchova jako prostor pro užité umění“, kterou jsme si specifikovaly tématem obytné stavby – „domova“, s níž se studenti každodenně „uživatelsky“ setkávají, jsme si vymezily následující cíle:

afektivní cíle:

Student umí vnímat estetickou hodnotu architektury, oceňuje důležitost role architekta. Tříbí si vlastní estetický názor a hodnoty. Student dokáže naslouchat názorům svých spolužáků a reflektovat je. Uvědomuje si hodnotu vlastního domova, jeho specifik a možností změny. Svůj názor dokáže vyjádřit a obhájit ho. Zajímá se o problematiku bydlení, chce se dozvědět více informací. Je si vědom subjektivnosti hodnotových soudů, i vlastních specifických potřeb. Dokáže se vžít jak do role objednavatele/uživatele, tak i do role architekta. Získá základní vztah k architektuře jako „užitému umění“.

psychomotorické cíle: Student získá základní dovednosti pro vypracování vlastního návrhu - kresby domu, naučí se odhadovat disproporce. Ovládá techniku kresby, umí nakreslit tužkou dům podle vlastní představy. Umí sepsat krátký slohový útvar – umělecký popis domova. Vytvořené artefakty je schopen adekvátně prezentovat před třídou. Ve svém každodenním životě bude následně v ideálním případě schopen vědomě vnímat a hodnotit architektonické prostředí.

kognitivní cíle:

znalost – Student si umí vybavit a popsat dům či byt, ve kterém žije. Student dokáže rozeznat různé funkce staveb, umí vyjmenovat jednotlivé prvky, které ovlivňují kulturu bydlení (vnější a vnitřní: finance, pozemek, lokalita, dostupnost, volba materiálu...).

porozumění – Student umí doložit, jaké výhody a nevýhody mají různé typy bydlení. Dokáže popsat důvody, které ovlivňují kvalitu jeho bydlení. Umí formulovat/vysvětlit podmíněný vztah mezi interiérem a exteriérem, estetickou stránkou a funkčností.

aplikace – Student umí použít poznání zákonitostí dobrého bydlení ke kritické analýze návrhů rodinné stavby.

analýza – Student umí specifikovat, jaké atributy by měl mít dobře navržený dům či byt. Student dokáže porovnat jednotlivé návrhy mezi sebou, rozlišit jejich rozdílnou úroveň.

syntéza – Student umí navrhnout vlastní obytnou stavbu a vytvořit její plán.

hodnocení – Student dokáže zhodnotit roli architekta i uživatele v procesu vytváření stavby. Dokáže podrobit kritice a estetickému soudu návrhy staveb i jejich realizace.

4. OBSAH LEKCE

Naše lekce se zaměřuje na vnímání stavby jako uměleckého díla a zároveň jako objektu naší každodennosti, kterému se nemůžeme vyhnout. Toto vnímání chceme u studentů prostřednictvím tvořivých aktivit zvědomit. Chceme, aby si student prostřednictvím vystřídání rolí uživatele a architekta stavby uvědomil komplexnost problematiky. Vztah užitečnosti a estetické hodnoty stavby.

Porovnáním prací studentů se ukáže pestrost jak potřeb jednotlivých uživatelů, tak různost tvůrčí invence. Student se učí uznávat pluralitu názoru a estetického vnímání. Vnímat potřeby druhých a obhajovat své postoje ve skupině. Avšak naše lekce bude naplněna především individuální tvůrčí prací výtvarnou a slohotvornou.

1. blok

1. Evokace – myšlenková mapa (10 minut)

Studenti mají 4minuty na udělení vlastní myšlenkové mapy na téma stavba. Poté učitel zapisuje na tabuli, každý student postupně přispěje svou asociací. Když studenti sami nedojdou k obytné funkci stavby, učitel je navádí otázkami (Jaké funkce ještě může mít stavba? Jaké typy staveb se nás bezprostředně týkají?) , sám může mapu doplnit.

2. Řízená imaginace (10 minut)

Následuje technika řízené imaginace. Učitel požádá žáky, aby si pohodlně sedli, zavřeli oči, popřípadě si položili hlavu na lavici a představovali si v mysli situace, které jim navodí v pokojném tempu, příjemným hlasem:

„Pomalou se přeneste na ulici/ cestu vedoucí k vašemu domu, zbývá vám udělat posledních dvacet kroků. Nyní si zkuste dopodrobna vybavit situaci, jak se k domu blížíte. Rozhlédněte se kolem sebe, co všechno vidíte – domy, stromy, dětské hřiště... Pokud vidíte jiné domy - jaké jsou? Stejně, jiné? Všimněte si barev fasády, jejich výšky, květin v okně ... Vidíte nějaký komín? Jsou všechny domy obytné? Rodinné, panelové, či řadové? Jaký charakter má zástavba?

Nyní již stojíte před vchodovými dveřmi domu nebo zahradní brankou. Uvědomte si, co míváte než se ocitnete skutečně před dveřmi „domova“. Pomalu odemykáte a vstupujete. Pořádně se rozhlédněte a zkuste nasát každý detail z vašeho okolí. Co vidíte, slyšíte, všimli jste si něčeho zajímavého? Jak se po vstupu cítíte? Zůstaňte na

chvíli stát za vstupními dveřmi, na chodbě, v předsíni, tam kde právě stojíte, a popište všechno, co vidíte okolo. Dokázali byste jej k něčemu přirovnat?

Nyní se posuneme do největší místnosti. Opět se pořádně rozhlédněte a vnímejte vše, co vidíte, slyšíte. Nábytek, obrazy, květiny...lidi. Je mezi nábytkem dostatek místa k průchodu nebo ne. Pohybujete se volně? Je zde hodně nebo málo věcí? Teď si najděte nejmilejší kus nábytku v celém prostoru. Běžte k němu. Dotkněte se ho. Vnímejte ho. Je měkký, drsný, studený, velký..... Hodí se vám tento nábytek i do jiné místnosti v domě...

Projděte si celý dům/byt, máte čas, takže si vše můžete dostatečně prohlédnout, všimnout si drobností, detailů..."

Učitel dá žákům trochu času, aby vnímali i ostatní místnosti. „Nyní se zaměřte na to, jaké vidíte barvy, jakou slyšíte hudbu, zvuky. Je-li to možné, vejďte i na balkon, terasu. Podívejte se z okna. - Rozhlédněte se, čeho si můžete všimnout? Vidíte daleko? Vidíte nějaké lidi? Co dělají? Chvilku je pozorujte..."

... v duchu si ještě procházíte svůj dům, pomalu se vracíte ke vstupním dveřím, otvíráte dveře, loučíte se pozdravem a odcházíte ven.

Jste venku, zhluboka dýcháte, je krásné počasí, svítí slunce. Usmíváte se. Ještě se jednou ohlédněte na svůj dům a pomalu otevřete oči.“ „Při tomto cvičení jste si měli uvědomit, kde bydlíte, co dělá váš domov domovem, jaké pocity máte s domovem spojeny.“

3. Samostatná slohová práce (25 minut)

Studenti na základě zadání učitele vytvářejí popis svého domova (bytu nebo domu): „Vaším dalším úkolem bude napsat krátkou slohovou práci – popis na téma „můj domov“. Nechte se inspirovat uplynulou imaginací. Zamyslete se nad stavbou domu? Jaký je? Jak na vás působil vstupní prostor? Jak jste se cítili? Spokojeně? Vadilo vám něco? Jakou typickou situaci máte s domovem (a vaší rodinou) spojenou? Co je „gró“ vašeho domova? Byli byste ochotni se přestěhovat? Má každý člen domácnosti svůj prostor na relaxaci?“

4. Prezentace slohových prací a diskuse ve skupině (25 minut)

Pracovně jsme si pojmenovaly následující skupinovou práci jako tzv. stěhování. Studenti rozdělení do šesti skupin po čtyřech si navzájem přečtou své práce, aby o nich následně diskutovali. Mohou mluvit především o obsahové stránce práce, ale také o schopnosti autora přenést atmosféru. Cílem diskuse je komparovat podoby bydlení jednotlivých studentů a jejich osobních požadavky na bydlení. „Byli byste ochotni se přestěhovat do domu/bytu vašeho spolužáka?“

5. Shrnutí (13 minut)

Na závěr hodiny učitel shrne k čemu se studenty v dnešní hodině na téma stavba - prostor pro bydlení došel.

2. blok

1. Nákres „můj vysněný dům“ – samostatná tvůrčí práce (75 minut)

Učitel studentům zadá práci na téma „můj vysněný dům“. Studenti mají za úkol vžít se do role architekta i objednavatele a navrhnout dům.

Technikou je kresba tužkou, úkol je formálně omezen. Studenti mají k dispozici čtvrtku A2, na kterou se musejí vejít čtyři obrázky – budova ze všech čtyř pohledů, případně půdorys.

Dům má být vymyšlen pro 4 osoby, exteriér domu musí korespondovat s interiérem.

Měřítko není zadáno, ale studenti mají neustále brát do hry praktické aspekty bydlení (orientace, rozmístění oken, dveří, zasazení do prostředí). Avšak tvůrčí invenci se meze nekladou. Může se črtat nanečisto na papír. Návrh lze kolorovat vodovými barvami.

2. Prezentace práce (10 minut)

Studenti nainstalují (rozhvěsí) všechny práce po učebně a prohlíží si práce kolegů. Poté hodnotí své vlastní výtvořky a průběh práce vzhledem ke svému záměru. Učitel řídí zpětnou vazbu spolužáků, např.: „Mohla by v tomto domě opravdu bydle 4 členná rodina? Byl by váš spolužák dobrým architektem? Chtěl byste v tomto domě bydlet vy?“

3. Zadání domácího úkolu (2 minuty)

Vzhledem k tomu, že v hodině nebyl dostatek času na reflexi vytvořených návrhů, za domácí úkol studenti vypracují hodnocení komparcí. Ta se příště přečte a přejde se pozvolně k novému tématu hodiny.

5. PLÁN LEKCÍ

Plán 1. části lekce (90 min.)

ČAS	AKTIVITA	CÍL	CO SE DĚJĚ	INSTRUKCE	POMŮCKY
7min	Příchod a administrativa. Úvod do hodiny. Kontrola DÚ.	Začátek hodiny. Zapsat do TK. Navodit pozitivní atmosféru.	Příchod do třídy. Zápis do TK. Učitel, ukazuje studentům své fotografie domova, aby dokázal, že domácí úkoly plní. Studenti chystají na lavici obrazový materiál.	Přeji Vám krásné dopoledne. Kdo chybí? Prosím připravte si fotografie, obrázky, plánky, půdorysy svého bytu/svého domu, které jste si měli donést. Já Vám zatím promítnu obrázky domu, kde bydlím se svou rodinou.	Třídní kniha, dataprojektor, PC, plátno

10 min	Myšlenková mapa	Evokace. Zjistit co žáci vědí, nevědí o tématu.	Studenti vytvářejí vlastní mapu na téma stavba. Poté učitel zapisuje na tabuli asociace jednotlivých žáků, jsou vyvolávání popořadě.	Na téma stavba vytvořte během 4 minut vlastní myšlenkovou mapu. Poté si ji společně zrealizujeme na tabuli. Jaké funkce staveb ještě můžeme mít? Co ovlivňuje realizaci stavby?	sešit, psací potřeby, tabule a křída
10 min	Imaginace - „Můj domov“	Navodit představu a uvědomění si svého bydlení. Vtáhnutí do tématu.	Studenti se pohodlně usadí, zavřou oči. Učitel příjemným hlasem promlouvá ke studentům, ti si představují situaci, kdy vcházejí do svého domu...	Pohodlně se usadíte. Zavřete oči. Můžete si položit hlavu na lavici. Poslouchejte mě a představujte si.	možno: poznámky učitele – viz obsah lekce
25 min	Samostatná práce - krátký sloh	Okamžitá vazba na imaginaci Zlepšit žákovy recepční schopnosti – dokázat znevšednit pohled na každodennost, uvědomí si, kde bydlí – naučit se diferencovat.	Studenti na základě zadání učitele vytvářejí popis svého domova (bytu nebo domu). Může jim posloužit i fotografie, obrázky, které si přinesli.	Využijte všech informací, které jste získali. Sepište popis vlastního domu, můžete ho konkretizovat určitým specifickým úhlem pohledu či popisem situace. (Jaký je váš dům/byt? Kolik vás tam žije? Co se vám na něm líbí? Co naopak nelíbí? Co chcete změnit?)	Sešit, psací potřeby.
25 min	Skupinová práce - prezentace slohu. Diskuse ve skupině. tzv. stěhování	Okamžitá zpětná vazba- na předchozí úkol. Zlepšit žákovy komunikační dovednosti, zbavit se ostychu či přehnaného exhibicionismu. Vyjádřit svůj názor a respektovat názor druhých.	Studenti pracují ve čtyřčlenných skupinách. Každý ze studentů přečte svůj sloh a ukáže ostatním svůj plán bytu/ domu, své fotografie. Ostatní studenti ve skupině argumentují proč by tam chtěli či nechtěli bydlet. Učitel prochází třídou, naslouchá.	Přečtete si navzájem své práce. Po přečtení všech prací komparujte, diskutujte o výhodách a nevýhodách bydlení (v domě, paneláku, podnájmu, ve městě, ... Kde byste raději bydleli? Ke komu byste se chtěli přestěhovat ?) Můžete si dělat poznámky do sešitů.	Sešit s vypracovaným slohem. Obrazové materiály studentů.

13 min	Závěrečné shrnutí s řízenou diskusí Prostor pro dotazy, vysvětlení.	Zrekapitulovat hodinu, co si studenti osvojili, naučili, dozvěděli, případně, kde se cíle nepodařilo naplnit.	Učitel navazuje na předešlé skupinové diskuse, na plátno může promítat ukázky fotografií staveb z dostupných knih, časopisů. Studenti sledují, mohou si dělat poznámky. Učitel shrne k čemu se studenty v hodině došel.	Po dnešní hodině víme, kdo kde bydlí, že standarty bydlení jsou pro každého z nás jiné. Že architektura je něco, co nás ovlivňuje každodenně. Uvědomujeme si různé funkce staveb, vztah interiéru a exteriéru... A že architektonické prostředí můžeme spoluvytvářet i jako objednavatelé i jako architekti. Do role architekta se plně vžijeme příští hodinu.	Možno: Dataprojektor, PC, plátno, časopisy, knihy.
--------	--	---	---	--	---

Plán 2. části lekce (90 min.)

ČAS	AKTIVITA	CÍL	CO SE DĚJĚ	INSTRUKCE	POMŮCKY
3 min.	Příchod a administrativa.	Začátek hodiny. Zapsat do TK.	Příchod učitele do třídy. Zápis do TK.	Přeji Vám krásné dopoledne. Kdo chybí?	Třídní kniha
75 min.	Samostatná práce náskres "mého vysněného domu"	Uvědomění si vlastních estetických i praktických potřeb, jejich obrazová formulace, zlepšit psychomotorické dovednosti, schopnost naplnit zadání - udělat kresbu.	Studenti tužkou načrtávají svůj ideální dům: jeho půdorys a čelní, zadní a boční pohled, tedy fasádu. K dokolorování mohou použít vodové barvy. Zadání je omezeno materiálem, dům má být vymyšlen pro 4 osoby, exteriér domu musí korespondovat s interiérem. Měřítka není, úkolem je rozvrhnout projekt na čtvrtku A2. Může se črta nanečisto na papír.	" A teď přichází čas ponořit se do hlavního tvůrčího úkolu dnešní hodiny. V minulé lekci jsme si uvědomili, kde kdo z nás bydlí, a ke komu bychom byli ochotni se přestěhovat. Teď po Vás ale budu chtít, abyste si představili, že někde v budoucnu, možná už zítra, nastane situace, kdy si budete moci pořídit dům „svých snů“. Stáváte se tedy objednavatelem i architektem zároveň. Využijte svých postřehů z prezentace a diskuse z minulého týdne a navrhnete si "svůj ideální domov". Podmínkou je, že musí být pro 4 osoby a že interiér musí korespondovat s exteriérem. Čtvrtku o formátu A2 si rozvrhněte tak, aby se vám na ni vešel půdorys, čelní, boční i zadní pohled na dům. Dům	Čtvrtky o formátu A2, měkké tužky č. 1 + 2, Papíry, vodové barvy, štetce, kelímek na vodu

				můžete zasadit do prostředí. Vaší invenci se další meze nekladou. Na práci máte asi 70 minut."	
10 min.	Prezentace práce, reflexe, diskuse	Hodnocení, zpětná vazba, uvědomění si procesu tvorby, sociální cíle – schopnost naslouchat druhým atp.	Studenti nainstalují (rozvěsí) všechny práce po učebně (kde budou vyšet až do výměny za jiné práce asi dva týdny). Poté hodnotí své vlastní výtvary a průběh práce vzhledem ke svému záměru + spolužáci jim poskytují zpětnou vazbu, řízeno otázkami učitele.	Hotové práce pověste a prohlédněte si práce spolužáků. Porovnávejte. Jak jste spokojeni s návrhy? Proč si myslíte, že by se v tomto domě dalo/nedalo bydlet? Dokážete si to představit?	Lišty, kolíčky, magnety.
2 min.	Zadání úkolu na příští hodinu.	Zhodnotit/poro v nat 2 práce spolužáků.	Studenti si zapisují zadání domácího úkolu. Slibuje, že se k reflexi prací ještě společně vrátí příští hodinu.	Každý si vyberte 2 práce spolužáků. Za domácí úkol jim napíšete „odborný posudek“. Zaměřte se na komparaci: V čem se liší, podobají. Mohla by tam opravdu bydle 4 členná rodina? Byl by váš spolužák dobrým architektem? Chtěl byste v tomto domě bydlet vy?	

6. ZPŮSOBY HODNOCENÍ

Vzhledem k charakteru a cílům hodiny jsme se rozhodli pro uplatnění kritériálního hodnocení. Studenti jsou hodnoceni za splnění předem daných podmínek – tedy za splnění zadání slohu a kresby. I za donesení domácího úkolu. Zpravidla červenými a černými puntíky, v závěrečném hodnocení učitel přihlíží k osobnímu pokroku studenta.

V dlouhodobějším měřítku jsou podklady pro klasifikaci také: vypracované pracovní listy, referáty a seminární práce, výstupy skupinové a individuální (tvůrčí) činnosti.

7. ZPŮSOBY UCHOVÁNÍ INFORMACÍ

Studenti si z vlastní iniciativy a pro vlastní poučení zapisují poznámky do tzv. sešitů, povinně shromažďují své práce, aby je mohli jednou za půl roku prezentovat rodičům. Občasné učitel dává studentům vytištěný materiál, pracovní listy, texty k analýze. Učitel se studenty přibližně jednou měsíčně dělá tématickou výstavu, kterou instaluje v jejich kmenové třídě či na chodbě: z tohoto bloku konkrétně vzejde výstava „Můj dům, můj hrad“ z nákrešů ideálních domů a slohových prací ilustrovaných vlastními fotografiemi

8. PŘÍLOHY

V hodinách chceme pracovat především s hmatatelnými zdroji, tedy s knihami či časopisy, abychom podporovali vztah studentů k hmotě a k adekvátní literatuře. Knihy obstarává učitel z vlastních zdrojů, nechává je kolovat po třídě či v případě potřeby pro lepší dostupnost všem studentům najednou jednotlivé ukázky promítá prostřednictvím moderního snímacího přístroje na plátno.

V rámci námi navržené jednotky nemusí být žádné vizuální materiály použity, vyjma fotografií studentů.

Přesto přikládáme soubor fotografií, které mohou být použity v diskusi či k evokaci.

9. ZDROJE

Odborné

Siegel, Jiří: *Dům a jeho architekt : malá úvaha před velkým rozhodnutím*. Praha : Mladá fronta, 2008.

Schmeidler, Karel: *Sociologie v architektonické a urbanistické tvorbě*. Brno : PC-DIR, 1997.

Suske, Petr: *Ekologická architektura ve stínu moderny : podstata, principy a mýty*. Brno : ERA, 2008.

Kartar Diamond: *Feng-šuej pro skeptiky : skutečné řešení bez pověr*. Bratislava : Eugenika, 2006.

Daniela, Karolina Slamová.

Didaktické

Slavík, Jan: *Hodnocení v současné škole*. Praha: Portál, 1999. (str. 13 - 16 a 21 - 24)

J.Maňák, T.Janík, V. Švec: *Kurikulum v současné škole*. Brno: Paido, 2008.

Kasíková, Hana: *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Praha : Portál, 2010

Petty, Geoffrey: *Moderní vyučování*. Praha : Portál, 2002. Přeložil Štěpán Kovařík. – formulace cílů

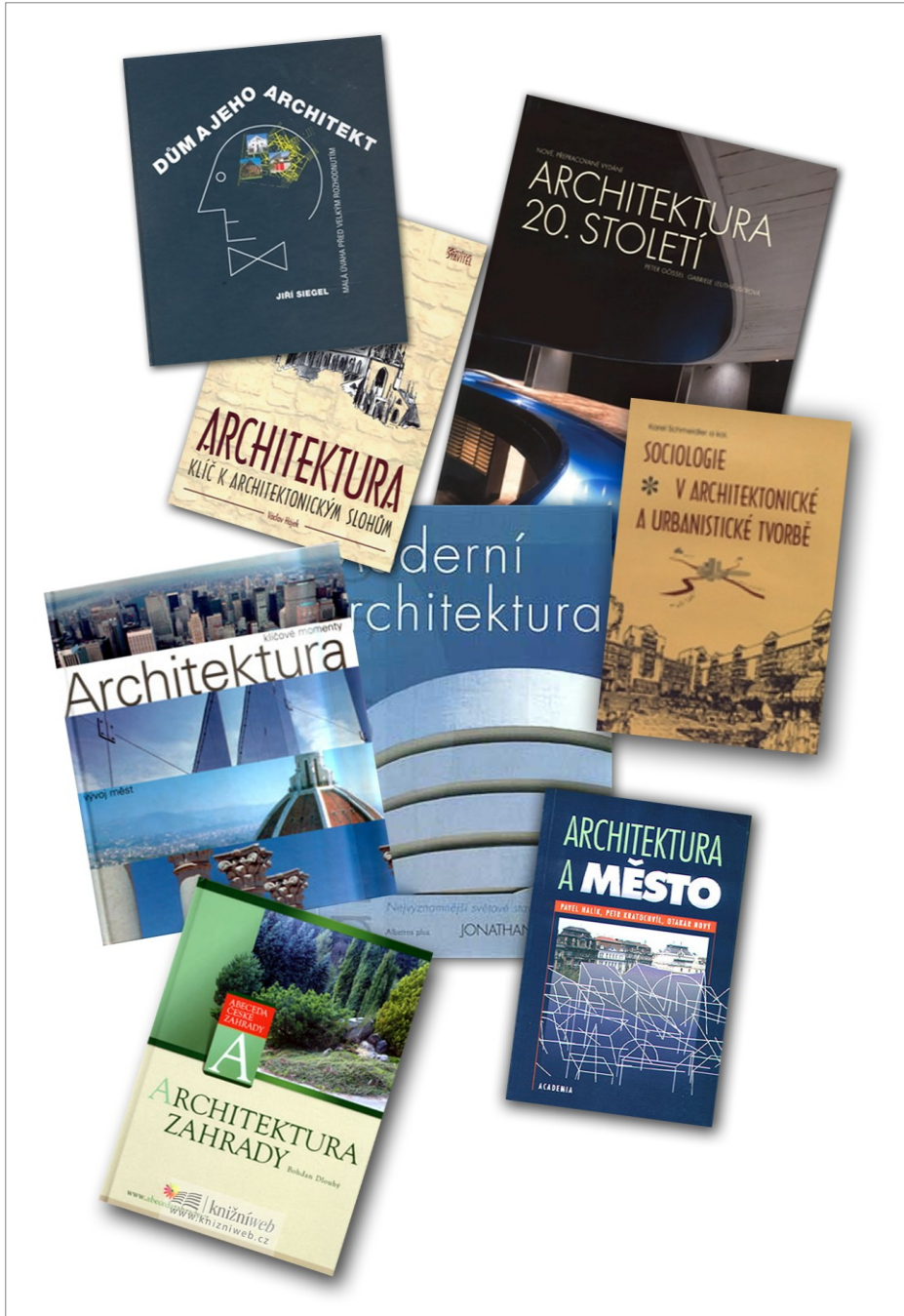
Kožmín, Zdeněk: *Tvořivý sloh - malé traktáty a malé scénáře*. Praha : Victoria Publishing, 1995. – inspirace str. 30 „Ozvláštnění popisu“ pro zadání krátkého slohu na téma „domov ze tří zorných úhlů“ nepoužito

Kirst, Werner: *Trénink tvořivosti : hry a cvičení pro děti i dospělé*. Praha : Portál, 1998. Přeložili Eleonora Jeřábková a Vladimír Smékal. – inspirace str. 22 „Vysněný byt“ pro formální omezení návrhu vysněného bydlení

Přílohy:

žasto mělo pozitivní roli. Importovaný architektonický styl (forma, prvek) ale rychle prošel místní úpravou, která ho jaksi místně zakotvila. Krásným příkladem je „lidové baroko“ v Čechách – transformace „mezinárodního stylu“ do lidové architektury. Tento jev je evidentně pozitivní.

Spornou tvář regionálního přístupu je zase dobře vidět v „ochranářských“ opatřeních některých vesnic a regionů v Rakousku, Švýcarsku nebo Belgii. Snaha o ochranu typického charakteru místní tradiční architektury vede někdy k produkci vyloženého kýče. Člověk se potom nediví, že švýcarská avantgarda je až tak „brutálně“ betonová a bezohledná k místním realitám.

rychle transformovalo do milého dekoru zcela statických, klidných forem – odpovídajících lépe stylu života českého venkova a povaze české krajiny.

vzduchu a převládající větry, ale také perspektivy výhledů. Dešťové vody by měly v maximální míře zůstat v území, což znamená rozumnou minimální plochu dlažďených ploch a komunikací, zadržování vody v plochách zeleně i v přírodních poldrech či umělých nádržích.

Na starých městských i vesnických souborech se většinou cení jejich architektonická jednota (Telč, Holášovice). Bez ohledu na jejich sloh či jejich stáří tedy schopnost udržet jistý řád. Dá se v nově vznikajících satelitěch hovořit o nějaké snaze o řád? Máme přece demokracii. Poslední „výrazovou“ jednotu vlastně nabízela panelová sídliště. Asi chybí silný investor, který by určitý řád udržel, a následný ekonomický úspěch takové developerské operace by potom přinutil i ostatní k následování... Takže s ohledem na zahraniční zkušenosti se snad také dočkáme.

Udržení jednoty architektonického výrazu je jednou z cest k dosažení silného urbanistického celku. Na druhé straně víme ze zkušenosti z prefabrikovaných panelových sídlišť; že jednotu architektonického konceptu založená na estetické chudobě vede zase k chudobě, tentokrát celku.

Dům může být v harmonii s okolím, ale může být i v kontrastu. Dům může být obrazem doby, techniky či stavu společnosti, nebo ctít tradici; může být pokorný, nebo výzvou. Odráží osobnost majitele. Respektují proto mnoho názorů na to, jak by dům v krajině měl vypadat. Pokud jde o urbanismus, musím konstatovat, že jich respektují mnohem méně – už proto, že urbanismus je věcí veřejnou.

Častá pokleslost rodinné výstavby v satelitních sídlištích okolo velkých měst je všeobecně kritizována. Směsice tvarů bez logiky a vazby na místo, amalgám stavebních prvků posbíraných napříč světem i časem. Je ale velký rozdíl mezi touto výstavbou a výstavbou reprezentačních budov? První obrázek je z Průhonice, druhý je banka (ČSOB v Praze 4), třetí je část sídla EU v Bruselu.

Velké okno umožnilo moderní architektuře propojit interiér s krásnou zahradou, s přírodou. Optimalizovalo vztah umělého a přírodního prostředí. Ze stejného důvodu se často uvolňoval i celý parter viciapodlažní budov.

Současná aplikace velkého okna do prostoru bez výhledky je typickou snahou „být moderní“ bez pochopení funkce a bez možnosti si takový dům „užít“.

Architekturu chápou jako tvorbu umělého, člověkem vybudovaného životního prostředí – i když jako termín vznikla spíše při stavbě chrámů a paláců (arché – vrchní, vedoucí; sekton – tesař, stavitel). Patří do ní jak přátčveší, tak cesta v krajně nebo obdčláné pole, tak mohyla na kopci či výše zmíněný chrám. Svou podstatou – spočívající na umělém zásahu do přírody – je jen obtížně ekologická. Naopak často vzniká jako obrana proti nepřátelské přírodě, která člověka ničí chladem, vedrem nebo vodou. Člověk krajinu osídluje, dopravně a technicky spojuje, případně využívá k získávání surovin, energie a obživy. Šnaží se jí vtisknout řád, který by mu toto všechno usnadnil. Dost často se přitom ale křá-jena změní tak, že už v ní člověk dokáže žít jen s obtížemi. Svou snahou po umělém řádu, který by mu měl život zlepšit a usnadnit v jednotlivostech, dospívá někdy k opačnému výsledku, pokud jde o celek.

Jedna z ekologických realizací v Grazu si zvolila formu barevného „patchworku“.

Barva – stejně jako zrušení řádu – je záměrná pro zvýšení pobytových kvalit domu.

Vošle organické barevné kompozice je zde kladen důraz na individualitu každého bytu a příjemné přírodní stavební materiály.

Obytný dům v Paříži od Edouarda François. Zábradlí balkonů je tvořeno obrovskými květináči s živým bambusem. Nádherný dům. V rámci objektivity je ale nutno si položit otázku, jak je to se světem v místnostech tak dokonale krytých vegetací.

110

9. Vysněný byt

Mnoho lidí se často stěhuje. Pokuste se v představách stěhovat také. Naplánujte si své nové bydlení. Pusťte se do práce s novými nápady a variantami, nepokoušejte se vytvořit výkladní skříň! Zakreslujte postupně do plánu dole uvedené předměty a nábytek. Jednotlivé kousky nábytku si můžete vystřihnout z lepenky a zkusit je co nevhodněji umístit. Zkrátka - zahrajte si na bytové architektky! V úvahu však musíte vzít následující skutečnosti:

- byt budou obývat rodiče s dětmi
- otec potřebuje pracovní
- rozměry předmětů a nábytku
- ložnice musí být oddělena od pracovních i obývacích prostor
- průchody mezi jednotlivými místnostmi musí být co nejschůdnější
- optimální osvětlení
- dveře domu vedou na sever

Tři následující podmínky lze dalším tréninkem systematicky proměňovat:

- obyvatelé bytu jsou manželé; tři dospělí; rodiče a malé dítě
- zachovat 50 - 80 % nábytku; 50 - 20 % nábytku vybírat nové
- měnit délku stěn až do deseti metrů (navrhovaný byt má nejdélejší stěnu 15 m).

1. stůl v obývacím pokoji
2. pohovka
3. křeslo
4. skříňka v obývacím pokoji
5. venkovská skříň
6. truhlice
7. klavír
8. psací stůl
9. pracovní skříň
10. jídelní stůl
11. židle
12. dřez
13. pracovní stůl v kuchyni
14. sporák
15. lednička
16. postel
17. skříň

